

معاش یک موزیسین بومی

گروه رستاک: آری؛ در قسمت قبلی همین یادداشت، با هم به میث اقتصاد در سبد خانوار یک هنرمند پرداختیم. به نظرمان نیک رسید تا در این شماره از شاخه‌های متنوع کسب درآمد یک هنرمند نیز سخن بگوییم. هنرمندی که پیشه‌اش هنر است و به‌طور خاص، جان و ریشه‌اش موسیقی! همان ریشه‌ای که بخشی از فرهنگ و هنر جامعه می‌شود. همان ریشه‌ای که آنقدر سترگ و عظیم است که برایش بدنبال جایی در ثبت آثار جهانی می‌گردند؛ می‌شود عید نوروز، می‌شود شب یلدا، می‌شود زخمه‌ای دلربا بر دوتار خراسان یا هورهای حزن‌انگیز از دل کردستان...

حال نکته این است که چرا با تمام اهمیتی که برایمان دارند، آنقدر کم‌رنگ می‌شوند که گاهی اوقات، ممالک همسایه در پی تصرف آن برمی‌آیند و آن را از آن خود می‌کنند.

شاید بهتر باشد بخشی از جواب خودتان را از تصویر بالا بگیریم.

در جوامع امروزی، دو سغله بودن، امری طبیعی به‌حساب می‌آید؛ آنقدر که اگر فردی بگوید در دو حرفه مشغول کار است، تعجبی از نگاه‌تان بر نمی‌خیزد. جوامعی که به سمت تخصصی‌تر شدن پیش می‌روند، اما در کنارش تعدد مشاغل برای افراد را تجربه می‌کنند. آخر اگر هم نباشد، ریه‌های اقتصادی‌شان به شماره می‌افتند. درست است! جز گزینه شغلی دیگر، تمامی موارد مربوط به موسیقی است. اما هر کدام از آنها تبحر و ممارست می‌خواهد، جوانی را به پیروی رساندن می‌خواهد و گذراندن زمانی برای رسیدن به تخصص و استادی می‌خواهد. آری؛ تخصصی که اگر جسم و تن‌مان آزرده شود به سرساز طبیعی حاذق در همان بخش مراجعه می‌کنیم. حال اینکه هنر و موسیقی نیز اینچنین است و فرد باید جانفشانی جانانه‌ای کند برای رسیدن به معشوقش که هنر باشد. استناداتی را در جامعه موسیقی سراغ داریم که سابقه و تبحر طولانی و نیکی در زمینه هنرشان دارند، اما هنوز هم چرخ زندگی‌شان لنگان‌لنگان می‌چرخد. تصور کنید فردی که از کودکی با موسیقی بزرگ می‌شود و در آن با زحمت و استمرار فراوان استخوان خرد می‌کند، نحوه ساخت ساز را فرامی‌گیرد، در مراسم شادی و عزا با هنرش حاضر می‌شود و دست آخر، راویایی را برای فرهنگ جامعه و ادامه راهش تربیت می‌کند.

که چه شود؟! که بتواند هم رسالت و دینش را نسبت به جامعه ادا کند و هم نانی را سر سفره‌اش بگذارد. اما بدانیم، در هر کاری اگر آموزش و پرورش و تبلیغ نباشد، نگاه سخت و سنگین می‌شود. اگر حمایتی نباشد، دیگر انگیزه‌ای نخواهد بود. انگیزه است که تلاش می‌آورد و به سبب آن تلاش و حمایت است که مقبولیت در جامعه ریشه می‌دواند. اما اگر اینها نباشند، هنرمندی با کوله‌باری غنی و گرانبها از فرهنگ و هنر شفاهی ایران زمین، ناگزیر، جایش را به فرهنگی برخاسته از تفکر غرب با ادوات موسیقایی حاصل از آن تمدن خواهد سپرد.

هرچند هنر ایرانی اصیل و استوار است و از بین نمی‌رود اما روز به روز کم‌رنگ‌تر می‌شود. مانند زمینی که حاصلخیز است و محصول خوبی هم می‌دهد، اما فریادرسی نیست که به داد محصول و کشاورز دست‌تنبهای قصه ما برسد. داسی نیست که به جان شدارزش‌هایی که در لباس آرزش درآمد آید، بیفتد. حال سؤال این است: آیا می‌شود به ارزش‌ها و فرهنگ‌های اصیل‌مان جانی دوباره دیدم؟ آیا می‌شود نگاه مردم را به سمت هنرمندی که هم برای فرهنگ جامعه و هم اقتصادش مفید است چرخاند؟ آری؛ کوله‌باری مملو از غنای فرهنگی که در دستان استادانی باسابقه و سختکوش است. اما زمان بسیار برای ما اندک است تا مانند آنان فرهنگی خوبی برای نسل‌های آینده باشیم.

اقتصاد هنر

editor@smtnews.ir

جشنواره‌هاست و متأسفانه جشنواره‌ها بیشترین اعتبار و بودجه هنر را صرف می‌کنند و تعداد جشنواره‌های هنری نیز در کشور زیاد است؛ بنابراین لازم است همین بودجه محدود، طوری هزینه شود که آثار ماندگاری داشته باشد. می‌توان در بعضی از رویدادها تجدیدنظر کرد و به‌جای بعضی از جشنواره‌ها در استان‌ها برنامه و فعالیت مؤثرتری انجام داد و با بازنگری در رویدادهای فانی و فصلی و با رویکرد آمایشی، بودجه محدود هنر را دقیق‌تر برای کارهای ضروری‌تر و مؤثرتر هزینه کرد.

استان‌ها امضا می‌شود. سیدمجتبی حسینی، معاون امور هنری در این جلسه گفت: یکی از مواردی که در استان‌ها می‌تواند مورد توجه قرار گیرد، توجه به رویکردهای آمایشی است و ضرورت دارد استعدادها و ظرفیت‌های هنری که در حوزه‌ها و رشته‌های هنری در استان‌ها وجود دارد، مورد توجه قرار گیرد و متناسب با شرایط فرهنگی، اجتماعی و ضرورت‌ها به هنر در استان‌ها پرداخته شود.

حسینی ادامه داد: بخشی از این حمایت‌ها از استان‌ها حمایت از

نخستین تفاهمنامه معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و استان‌ها با اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان سیستان و بلوچستان منعقد شد.

به گزارش اینلا، فصل انعقاد تفاهمنامه‌های معاونت امور هنری با ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان‌ها در سال ۹۹ برای حمایت از هنر در استان‌ها با امضای تفاهمنامه اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی سیستان و بلوچستان آغاز شد و در روزهای آینده تفاهمنامه‌های دیگر

حمایت از فعالیت هنری استان‌ها با سیستان و بلوچستان آغاز شد

در گفت‌وگوی ویژه با یک هنرمند حوزه موسیقی کردی مطرح شد

موسیقی نواحی و هنرمندان فراموش شده

و هزینه‌ای را هم برای این کار تخمین زده‌ایم، اما به ناگاه می‌بینیم که سالان در اختیار ما قرار نمی‌گیرد و مجبوریم مبالغ بسیار بیشتری بدون دلیل بپردازیم تا فقط بتوانیم کار را اجرا یا اثر را ضبط کنیم.

اگر همه این موارد را در نظر بگیریم به یک نتیجه مشترک می‌رسیم؛ اینکه این عوامل همگی موجب کاهش سطح کیفی آثار و اجراهای هنرمندان حوزه موسیقی می‌شود و در نتیجه ما برای جذب مخاطب در برابر سبک‌های غربی به مشکل برمی‌خوریم، در حالی که اشتیاق و تمایل بسیار زیادی از سوی جوانان به موسیقی نواحی وجود دارد و بارها در مقاطع مختلف این مسئله را دیده‌ایم. ما حتی به اجراهای زنده‌مان نمی‌توانیم ۳۰ درصد توان‌مان را هم به نمایش بگذاریم و این امر بسیار مایوس‌کننده است.

بخش خصوصی چطور؟ حمایتی از این سمت صورت نمی‌گیرد؟

نه، متأسفانه در این زمینه هم دست هنرمندان شهرستانی بسیار بسته است؛ خصوصاً گروه‌هایی که به‌تازگی آغاز به‌کار کرده‌اند و هنوز در بین مردم شناخته‌شده نیستند. شما باید مدت‌ها هزینه‌های این کار را از جیب خود بپردازید تا شاید روزی به موفقیت نسبی برسید که اصلاً برای این موفقیت هم هیچ تضمینی وجود ندارد. خاطریم هست که برای اجرایی که در سلماس داشتیم، تمام درآمدی که گروه داشت خرج هزینه رفت‌وآمد به این شهر شد و دست آخر مجبور شدیم بخشی از هزینه‌ها را هم از جیب خودمان بپردازیم؛ یعنی عملاً ضرر کردیم اما با تمام این سختی‌ها به کارمان ادامه می‌دهیم. دغدغه تمام گروه‌های هنری تازه‌کار در شهرستان‌ها این است که بتوانند نظیر بخش خصوصی را جلب کنند تا آنها را مورد حمایت قرار دهند.

ما هم تمام سعی خود را می‌کنیم که در این حوزه اسپانسر جذب کنیم تا حداقل بخشی از هزینه‌های گروه تامین شود و اعضای گروه بتوانند با دغدغه خاطر کمتری به کار خود ادامه دهند؛ در غیر این صورت ادامه کار بسیار سخت خواهد بود.

به نکته خوبی اشاره کردید؛ مثلاً درآمد یک نوازنده در شهرستان‌ها چقدر است؟

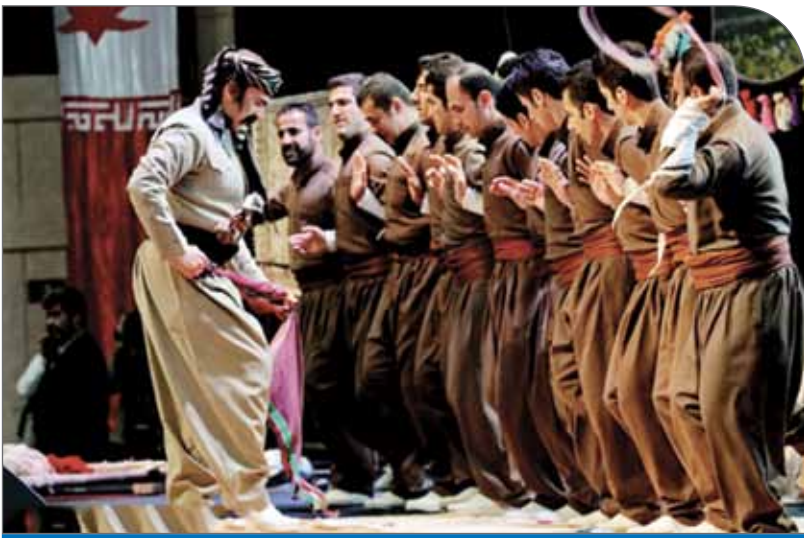
بسیار اندک؛ همان‌طور که پیش‌تر نیز اشاره کردم در بسیاری از مواقع نوازندگان مجبورند هزینه‌ها را از جیب خود بدهند تا بتوانند به فعالیت هنری خود ادامه دهند و این امر نیز در نهایت باعث می‌شود بسیاری از هنرمندان دلزده و سرخورده شوند.

درآمد بلیت‌فروشی هم به دلایل متعددی از جمله ظرفیت پایین سالن‌ها به‌قدری کم است که اصلاً نمی‌توان درباره آن صحبت کرد.

با تکیه بر این درآمد‌ها حتی نمی‌توانیم هزینه ایاب و ذهاب گروه را بپردازیم؛ چه برسد به اینکه یک نوازنده بتواند یک زندگی بسیار معمولی داشته باشد. از طرفی هم گروه‌های جوانی مثل گروه نودم که نسبت به هنرمندان قدیمی از شهرت کمتری برخوردارند، مجبورند نرخ بلیت‌ها را به نحوی تعیین کنند که مردم تمایل به شرکت در این کنسرت‌ها داشته باشند.

از طرف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی کمی به گروه‌های موسیقی نواحی صورت نمی‌گیرد؟

خیرا هیچ کمک مادی قابل‌ذکری در کار نیست. حقیقتاً گروه‌ها نیاز دارند که مورد حمایت قرار بگیرند و وزارت ارشاد باید در این زمینه به کمک هنرمندان شهرستانی بشتابد، چراکه بسیاری از فعالان این حوزه به لحاظ معیشتی با مشکلات و مضللات بسیار بزرگی دست‌وپنجه نرم می‌کنند.

در بسیاری از مواقع نوازندگان مجبورند هزینه‌ها را از جیب خود بدهند تا بتوانند به فعالیت هنری ادامه دهند و این امر نیز در نهایت باعث می‌شود بسیاری از هنرمندان دلزده و سرخورده شوند. درآمد بلیت‌فروشی هم به دلایل متعددی از جمله ظرفیت پایین سالن‌ها به‌قدری کم است که اصلاً نمی‌توان درباره آن صحبت کرد

که بیان شد، مراحل بسیار پیچیده‌ای دارد.

آیا با هنرمندان سایر شهرستان‌ها نیز همکاری دارید؟

بله، اما در این زمینه هم با مشکلات بسیاری مواجهیم. طبیعی است که وقتی شما در شهرستان خودتان آموزشگاه‌های باکیفیت نداشته باشید، نوازندگان حرفه‌ای کمتری هم در بین جوانان خواهید داشت. ما نیز برای رفع این نقیصه مجبوریم از دوستان و همکاران عزیزمان در سایر شهرها کمک بگیریم، اما در این زمینه هم مشکلی وجود دارد و آن هزینه‌های رفت و آمد و میزبانی از این عزیزان است که گروه‌ها مجبور هستند این هزینه‌ها را از جیب خودشان پرداخت کنند و باتوجه به درآمد بسیار اندک هنرمندان در شهرستان‌های سراسر کشور، این امر برای همه مجموعه‌های هنری میسر نیست؛ در نتیجه می‌بینیم که کیفیت کارها بعضاً کاهش می‌یابد، در حالی که با صرف هزینه‌های بسیار اندکی می‌شود هنرمندان بومی را نیز تقویت کرد.

می‌توانید مثال بزنید؟

تعداد صدابرداران حرفه‌ای که دسترسی به ابزار پیشرفته و دست اول داشته باشند، در شهرستان‌ها بسیار اندک است و حتی می‌توان گفت اصلاً پیدا نمی‌شود. طبیعتاً اگر یک صدابردار حرفه‌ای یا یک استودیو با امکانات حتی معمولی در دسترس یک گروه موسیقی نباشد بدون شک کیفیت آثار تولید شده نیز کاهش می‌یابد؛ مثلاً در ارومیه سیستم صوتی حرفه‌ای و دیجیتال وجود ندارد و ما مجبوریم هر بار برای ضبط آثارمان از مجموعه‌های حرفه‌ای‌تری که در تهران یا تبریز هستند دعوت کنیم که به ارومیه بیایند. همان‌طور که پیش‌تر هم اشاره شد این رفت‌وآمدها هزینه‌های گزافی را بر گروه‌های هنری تحمیل می‌کند که در شرایط کنونی کمتر مجموعه‌ای توان پرداخت این میزان از هزینه‌های بالا را دارد. حتی اگر هم شما هزینه‌ها را بپردازید باز هم با مشکل سالن مواجه هستید؛ مثلاً فرض کنید ما برای دو روز از همکاران صدابردار دعوت کرده‌ایم که به ارومیه بیایند

خدمت بسیار ارزنده به فرهنگ کشورمان محسوب می‌شود.

می‌دانیم که هنرمندان در حوزه‌های مختلف با مشکلات بسیاری مواجهند، اما اگر بخواهید بزرگ‌ترین مشکل گروه‌های موسیقی را بیان کنید، کدام یک را انتخاب می‌کنید؟

نخستین و مهم‌ترین مشکل موزیسین‌های موسیقی نواحی، نبود سالن‌هایی با گنجایش بالاست که باعث می‌شود گروه‌های موسیقی یا در تالارها به اجرا بپردازند که اصلاً آکوستیک نیستند و شرایط مطلوبی برای اجرای حرفه‌ای ندارند، یا اینکه باید در سالن‌های ۴۰۰، ۲۰۰ نفره ارشاد روی صحنه بروند که باتوجه به حجم بالای استقبال مردم از این نوع موسیقی، همیشه با مشکلاتی روبه‌رو می‌شویم به‌موجب هم در نوبت‌های پیاپی در یک روز روی صحنه برویم که طبیعتاً کار را برای گروه‌های هنری و همچنین مخاطبان بسیار سخت می‌کند. ما حتی برای تمرین هم با مشکل مواجهیم. در شهرستان‌ها مکانی که بتوان در آن به تمرین موسیقی پرداخت تقریباً وجود ندارد. توجه داشته باشید که نمی‌توان ساز را برداشت و در هر جایی به تمرین کردن پرداخت، زیرا آلودگی صوتی که ایجاد می‌شود می‌تواند موجب آذیت و آزار دیگران شود و باید یک مکان مشخص و استاندارد برای تمرین موسیقی در نظر گرفته شود اما در ارومیه ما به چنین امکاناتی دسترسی نداریم. از طرفی هم اغلب هنرمندان در شهرستان‌های مختلف کشور با مشکل فقدان رسانه‌های حرفه‌ای روبه‌رو هستند که باعث می‌شود نتوانند آن‌گونه که باید و شاید با مردم ارتباط برقرار کنند.

در زمینه اخذ مجوزها چطور؟ در تهران کمی مسیر گرفتن مجوز هموارتر شده است. آیا در شهرستان‌ها نیز تغییری احساس می‌شود؟

خیر، متأسفانه مراحل بسیار پیچیده‌ای پیش پای هنرمندان شهرستانی وجود دارد، خصوصاً برای گروه‌های جوان‌تر و هنرمندانی که کمتر شناخته شده هستند، اخذ مجوز کار بسیار سختی است و همان‌گونه

کشور ما به جهت تنوع فرهنگی بالایی که دارد، در سبک‌های هنری نیز دارای تنوع است که این امر در کمتر نقطه‌ای از جهان دیده می‌شود. به هر گوشه‌ای از ایران که می‌نگریم، مردمانی را می‌بینیم که لباس‌های زیبا و رنگین می‌پوشند و به زبان‌هایی کهن و ریشه‌دار سخن می‌گویند؛ اقوامی که هر کدام ساز و آواز مختص خود را دارند و موسیقی در روح و روان‌شان ریشه دوانده است. جوان ایرانی امروز هیچ تصور درستی از هنر بومی و نواحی ایران ندارد و با فرهنگ اصیل کشور بیگانه است. با شرایط روز اقتصاد نیز کمتر کسی حال و حوصله فکر کردن به مشکلات اهالی فرهنگ و هنر را دارد؛ از همین رو است که می‌بینیم آثاری گاه مستهجن، به نام موزیک پاپ ... در گوش جوانان ما می‌چرخد و نتایج اجتماعی اسفباری نیز در پی دارد.

بارها از زبان مسئولان فرهنگی کشور شنیده‌ایم که موسیقی نواحی ایران ظرفیت جایگزین شدن با سبک‌های پاپ و راک را دارد، اما تقریباً در هیچ دوره‌ای شاهد حمایتی از هنرمندان این حوزه در شهرستان‌ها نبوده‌ایم. از طرفی هم در بین فعالان اقتصادی بخش خصوصی، گرایش چندانی به سرمایه‌گذاری در این حوزه دیده نمی‌شود.

روزنامه **سپهر** در صفحه اقتصادهنر این هفته مشکلات هنرمندانی را که در شهرستان‌ها به فعالیت در حوزه موسیقی نواحی می‌پردازند، واکاوی کرده و با نجات‌هنساره، سرپرست یک گروه موسیقی کردی کرمانجی در ارومیه به‌گفت‌وگو نشست تا از مشکلاتی که گروه‌های هنری مشابه در بین اقوام ایرانی مواجهند مطلع شود.

در ادامه این گفت‌وگو را می‌خوانید.

شما سرپرست یک گروه موسیقی کردی در استان آذربایجان غربی هستید. لطفاً کمی درباره این زبان شیرین توضیح دهید؟

در کشور عزیزمان زبان کردی و لهجه کرمانجی در اغلب شهرهای کردنشین استان آذربایجان غربی به‌کار گرفته می‌شود و مردم کشورهای همسایه نیز به‌ویژه ترکیه در مناطق کردی به زبان کردی سخن می‌گویند.

گروه نودم نیز که در سال ۹۵ ایجاد شده، آثار موسیقایی فولکلوریک همین زبان را تا امروز روانه بازار موسیقی ایران کرده است. هدف ما از تشکیل این گروه شناساندن هر چه بیشتر زبان کردی (با لهجه کرمانجی) به همشهریان و هموطنان عزیزمان بود، چراکه موسیقی این منطقه از ایران ظرفیت بسیار بالایی برای شناخته شدن هر چه بیشتر دارد.

فکر می‌کنید موسیقی نواحی ایران، می‌تواند جایگزین مناسبی برای سبک‌هایی که از غرب وارد فرهنگ ما شده، باشد؟

اگر رویکرد صحیحی نسبت به موسیقی نواحی وجود داشته باشد، حتماً می‌تواند یکی از بهترین جایگزین‌ها برای موزیک غربی و نامتجانس با فرهنگ ما باشد. موسیقی‌های فولکلور سایر مناطق کشورمان نیز از همین ویژگی برخوردارند؛ مثلاً موسیقی آذری، جنوبی، بلوچی، عربی و... اگر مورد توجه و حمایت قرار گیرند، هر کدام در جایگاه خود می‌توانند جایگزین بسیار خوبی برای سبک‌های مختلف موسیقی غربی که متأسفانه بازار موسیقی ما را در اختیار گرفته‌اند، باشند. ما نیز در حوزه زبان کردی تمام تلاش خود را به‌کار بسته‌ایم تا بتوانیم جوانان را با این نوع موسیقی اصیل و فاخر فولکلور آشنا کنیم و معتقدیم این یک

سهند اینانلو
editor@smtnews.ir

نجات هناره

اگر رویکرد صحیحی نسبت به موسیقی نواحی وجود داشته باشد، حتماً می‌تواند یکی از بهترین جایگزین‌ها برای موزیک غربی و نامتجانس با فرهنگ ما باشد

علمدار با دو اجرای ویژه به اربعین رسید

داریوش ارجمند، حسین پاکدل، مهدی سلطانی، فرهاد قائمیان، هادی حجازی و پرویز پرستویی روایتگران افتخاری نخستین دوره اجرا در کنار دیگر عوامل شامل آهنگساز: پوریا خادم/ رهبر ارکستر: بردیا کیارس/ نویسنده: محمدرضا کوهستانی/ طراح حرکت: علی براتی/ طراح نور: مرتضی نجفی/ طراحان صدا: سروش محمدی و نوید شیخ/ طراح لباس: مژگان عوضی/ ویدئوآرت: پژمان زهاب با همکاری مرکز گسترش سینمایی مستند تجربی بودند.

موسیقی نمایش علمدار از یک تا ۶ مهر در تالار وحدت مورد استقبال عموم مردم و چهره‌های فرهنگی، هنری، ورزشی و سیاسی کشور قرار گرفته بود.

هنری شهردار تهران، محمدحسین ایمانی خوشخو رئیس کمیسیون هنر و معماری شورای عالی انقلاب فرهنگی، مهدی اخوان مدیرعامل همراه اول و جمعی از هنرمندان و ورزشکاران حضور داشتند.

موسیقی نمایش علمدار به همت بنیاد فرهنگی هنری رودکی به تهیه‌کنندگی پرویز پرستویی و کارگردانی حسین پارسایی با همراهی ارکستر سمفونیک تهران ساخته پوریا خادم و رهبری بردیا کیارس مصادف با اربعین حسینی از ساعت ۱۸ دو اجرای ویژه خواهد داشت و همچون اجراهای پیشین کلیه عواید مالی این اجراها از طریق موسسه خیریه خادمین علی‌ابن‌ابیطالب (ع) صرف مناطق محروم به‌ویژه سیستان و بلوچستان خواهد شد.

در پی استقبال گسترده مخاطبان، موسیقی نمایش علمدار ۱۶ و ۱۷ مهر ساعت ۱۸ مصادف با اربعین حسینی به روایتگری پرویز پرستویی در تالار وحدت اجرا می‌شود.

به گزارش روابط عمومی و امور بین‌الملل بنیاد رودکی، در ششمین شب نمایش نمایش عاشورایی «علمدار» با روایت پرویز پرستویی، محمود واعظی رئیس دفتر رئیس جمهوری، سید عباس صالحی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، سید مجتبی حسینی معاون امور هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، محمدجواد حق‌شناس رئیس کمیسیون فرهنگی شورای اسلامی شهر تهران، احمد مسجد جامعی عضو شورای اسلامی شهر تهران، حمید شادآبادی معاون صدای رسانه ملی، علی مرادخانی مشاور

